

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'עב

ערב שבת קודש

פרשת יתרו

י"ז בשבט התשע"ה

יוצא לאור על ידי

מכון ליובאוויטש שעל יד

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

לאחר חצות היום, בקריאת 'שנים מקרא ואחד תרגום', קוראים גם את שתי ההפטרות, של פרשת השבוע ושל פרשת שקלים. [למנהג רבותינו נשיאינו, קוראים היום רק את ההפטרה של פרשת השבוע, ואת ההפטרה של פרשת שקלים קוראים מחר בשחרית].

שיחות חכ"א עמ' 332 בהערה 63.
(9) 'היום יום' ל' סיון. ספר המנהגים עמ' 25.

בשורה טובה לאנ"ש חסידי חב"ד

הופיע הספר החשוב

הלכות ומנהגי חב"ד ליום יום ולמעגל השנה

בעריכת הרב יוסף-שמחה גינזבורג,
מתוך מדור 'לוח השבוע' שבגיליון 'התקשרות'

ניתן להשיג בחנויות המובחרות | הפצה ראשית: חישי הפצת המעיינות 03-9600770

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת יתרו

יום רביעי,

כ"ב בשבט

יום השנה להסתלקות הרבנית הצדקנית מרת חיה-מושאקא⁵ נ"ע (תשמ"ח), בת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, ואשת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו⁶.

יום שישי,

כ"ד בשבט

יום השנה להסתלקות הרבנית הצדקנית מרת מנוחה רחל ע"ה סלונים (תרמ"ח), בת כ"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע.

[למנהג רבותינו נשיאינו, קוראים ביום חמישי כלילה - אור ליום שישי, 'שניים מקרא ואחד תרגום' מפרשת השבוע, עד שני או שלישי. ומחר מתחילים שוב מתחילת הפרשה⁷.]

* חסידי חב"ד רגילים לטבול בערב שבת קודש אחר חצות היום⁸ לכבוד שבת קודש.

1) אדמו"ר היה קורא בתורה את עשרת-הדיברות דפרשה זו בנוסח-טעמים השונה מהנוסח דקרה"ת כל השנה, וגם מהנוסח דעשרת-הדיברות דפרשת ואתחנן, וכן נהגו גם כל בניו. הוא לימד זאת להרה"ק הרב"ש - רבי ברוך שלום בן אדמו"ר הצמח-צדק, שלימד זאת להרה"ק הר"א - רבי שניאור זלמן אהרן, אחי כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע (לקוטי-דיבורים ח"ב עמ' 459, וראה גם ב'ס' התולדות - אדמו"ר ח"ד עמ' 1070).

המנהג לקרוא את המרא-דאתרא לעלייה זו (מג"א ס' תכח ס"ק ח) אינו אחד מ'מנהגי חב"ד' (אלא אם כן יש המנסים לערער ח"ו על תוקפם של הרבנים - שאז חייבים לעשות זאת, 'התועודיות' תשמ"ז ח"ב עמ' 490, עיי"ש).

2) לוח כולל-חב"ד, כדעה האחרונה בשו"ע אדמו"ר ס' תצד ס"א. ובשו"ע שם פסק, שגם לדעה זו היחיד קורא לעצמו (שניים מקרא ואחד תרגום וכד') בטעם התחנות (ומתרגם פסוק בפסוק, ככלל התורה).

3) ספר-המנהגים עמ' 31. לוח כולל-חב"ד. זאת למרות שבשו"ע אדמו"ר ס' תצד לא הובא המנהג, אם כי בלבוש שם הביאו; ושלל החשש (בתשובת הרמב"ם, מהדורת בלאו ס' רסג) מפני תרעומת הצדוקים, שיאמרו שרק עשרת-הדברות כתובות בתורה (על-פי ברכות יבא) - כיוון שאינם מצויים בינינו. ובשו"ת כפי אהרן (ס' לט, וכ"כ בשו"ת אגרות-משה או"ח ח"ד ס' כב) כתב, שכיוון שעומדים גם בשירת הים וביחוק' אין מקום לטעות. והחיד"א (בס' לדוד-אמת ס' ז אות ה), כתב שעל-פי האר"י ז"ל אין עומדין בקריאה זו. וראה בענין זה בשערי-אפרים שער ז סעיף לו ובפתחי-שערים ושערי-רחמים שם. המועדים-בהלכה עמ' שכו. שו"ת יחוה"דעת ח"א ס' כט ועוד.

הרבי הפנה את פניו לס"ת (ובשנים שהיה יושב בקרה"ת - נעמד) כמה יתיבות לפני התחלת עשרת-הדיברות (ואולי כדי לצאת י"ח ההסתייגות האמורה - ראה ביחוה"דעת סוף הסימן הנ"ל).

4) ספר-המנהגים עמ' 33. לוח כולל-חב"ד.

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ז בשבט ה'תשע"ה - כ"ד בשבט ה'תשע"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ז בשבט	הלכות חמץ ומצה פרק ב-ד.	ה' תשובה פרק ו.	מ"ע קנו. מל"ת קצו. קצח.
ש"ק	י"ח בשבט	פרק ה-ז.	פרק ז.	מל"ת ר. רא. מ"ע קנח.
א'	י"ט בשבט	פרק ח. נוסח ההגדה. הלכות שופר וסוכה וולב. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ח.	מ"ע קנו. ספר משנה תורה סוף ההגדה. מ"ע קע.
ב'	כ' בשבט	פרק ג-ה.	פרק ט.	מ"ע קסח.
ג'	כ"א בשבט	פרק ו-ח.	פרק י.	מ"ע קסט.
ד'	כ"ב בשבט	הלכות שקלים. בפרקים אלו. פרק א-ג.	מה אהבתי וגוי. ספר אהבה והוא ספר שני. ה' ק"ש. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קעא.
ה'	כ"ג בשבט	פרק ד. הלכות קדוש החדש. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ב.	מ"ע קעא. קנג.
ו'	כ"ד בשבט	פרק ג-ה.	פרק ג.	מ"ע קנג.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן וציצית ותפילין	זמן זריחה	זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	72 ד'	120 ד'							
ו', י"ז בשבט	5.18	4.31	5.39	6.39	9.11	11.55	12.25	5.18.4	5.43
ש"ק, י"ח בשבט	5.17	4.30	5.39	6.38	9.11	11.55	12.25	5.19.3	5.44
א', י"ט בשבט	5.17	4.30	5.38	6.37	9.11	11.55	12.25	5.20.2	5.45
ב', כ' בשבט	5.16	4.29	5.37	6.37	9.10	11.55	12.25	5.21.1	5.46
ג', כ"א בשבט	5.15	4.28	5.37	6.36	9.10	11.55	12.25	5.21.9	5.47
ד', כ"ב בשבט	5.14	4.28	5.36	6.35	9.10	11.55	12.25	5.22.8	5.48
ה', כ"ג בשבט	5.14	4.27	5.35	6.34	9.09	11.55	12.25	5.23.7	5.49
ו', כ"ד בשבט	5.13	4.26	5.34	6.33	9.09	11.55	12.25	5.24.6	5.49

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות. ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין. *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
יתרו	4:42	5:56	4:56	5:58	4:46	5:56	5:00	5:59
משפטים / שקלים	4:48	6:02	5:03	6:03	4:53	6:02	5:06	6:05

עורך אחראי: לוייצחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-ידי צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474

הרבנית הצדקנית חיה־מושקא נ"ע

חינוך למסירות נפש

סדר עבודה חדש: "אין עוד מלבדו"

- כיצד באה לביטוי העבודה שלאחרי מתן תורה, במצוות הראשונות?
- כיוון שיטת הביטול "אין עוד מלבדו", מדוע נדרש גם ביטול המעלות והשלימויות?
- ראשית עבודתו של היהודי בכל יום היא קבלת עול, שאין עוד שום מציאות מלבדו • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

ממש.

עד כאן תורת אדמו"ר הזקן שחזר אותה כ"ק מו"ח אדמו"ר בעל ההילולא. ושאלו אצלו: כיוון שיטתו עניין "מזבח אדמה תעשה לי" – "אדמה", שמורה על עניין הביטול, על דרך מה שכתוב⁵ "ונפשי כעפר לכל תהיה", כאדמה שהכול דורסין עליה, ובזה גופא "מזבח (אדמה)", שמבטל איזה מציאות שתהיה – מהו עניין זביחת העליות והשלימות?

והשיב כ"ק מו"ח אדמו"ר, שיתכן שיהודי עומד בציון של ביטול, "מזבח אדמה", ואף־על־פייכן, מצד "עולותיך" ו"שלמיך" – העליות והשלימות שלו, שהם עליות אמיתיות ושלימות אמיתית על־פי תורה, היינו, שנמצא בדרגא נעלית בתורה ומצוות – נעשה אצלו עניין של מציאות, מבלי הבט על כך שלפני זה – או מצד עניינים אחרים – היה במעמד ומצב של "מזבח אדמה תעשה לי". ולכן, גם לאחרי העניין ד"מזבח אדמה תעשה לי", צריך לפעול בעצמו שיוכל להיות "וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך".

[וזהו מעין האמור לעיל (במאמר⁶) שגם כאשר

א. עומדים אנו בפרשת יתרו, שזוהי הפרשה דמתן תורה.

ובעניין זה¹ ישנו סיפור (וכמו כל סיפור הרי זה גם הוראה) שסיפר בעל ההילולא² אודות תורת אדמו"ר הזקן, וזה לשונו: לאחרי קבלת התורה – הלא תעשה הראשון הוא "לא תעשון אתי כו"³, – כן הוא הלשון ברשימה, וכנראה היה כן גם בדיבור, שלא נזכר המשך הכתוב ("לא תעשון אתי") אלא "אלא רק" "לא תעשון אתי" – והעשה הראשון הוא "מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך"⁴.

הטעם שהלא תעשה כאן קודם לעשה – הרי זה לפי שהעדר קודם ליש, וריקבון קודם לצמיחה, ולפי ערך גודל הריקבון לפי ערך זה היא הצמיחה בזריעה ונטיעה. והמצוות עשה היא – "מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך": "מזבח אדמה תעשה" – מזבח של ביטול תעשה את עצמך. "עולותיך" – העליות שלך, ו"שלמיך" – השלימות שלך, תזבח על המזבח להיות עפר ואפר

(1) בהבא לקמן – ראה לקו"ש חל"ו ע' 98 ואילך (משיחה זו).
(2) סה"ש תרצ"ט ס"ע 337 ואילך. וראה גם תו"מ ח"ד ע' 131. וש"נ.

(3) יתרו כ, כ.

(4) שם, כא.

[...] ומזה מובן גם בנוגע ליארציית זה: אף־על־פי שהיה "הבערה" של אש אלוקי והנשמה עלתה באש, ועולה למעלה מעלה. ובפרט שגם בנוגע לנשמה בגוף – המדובר בצדקנית, ונוסף לזה – בתו של כ"ק מורי וחמי אדמו"ר נשיא דורנו, וכידוע שבת יש לה שייכות מיוחדת עם האב, יש לה גם זכות אביה (נוסף לזכות עצמה), ובהיותה למטה עסקה בעבודתה "כמצוות רצונך", ובאופן דילכו מחיל אל חיל, בעילוי אחר עילוי. ובמיוחד – עבודה מתוך מסירות נפש, וכידוע גם מהסיפור הידוע בנוגע לחינוך בנותיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, שהמלמד שלהם רצה להלביש הכול בשכל, ולא להפחיד אותם עם מעשי ניסים ומסירות נפש, ואמר לו כ"ק מו"ח אדמו"ר, שאדרבה – ילד יהודי צריך להתחיל בחינוכו דווקא עם סיפורי מסירות נפש, ודווקא זה מתקבל אצל ילד יהודי, ולהעיר שהסיפור היה בקשר אליה, ומובן שהיה בהדגשה החינוך באופן כזה – חדור עם מסירות נפש וכו'. [...] ועל־פי זה מובן גם שכיוון שהפעולות הם בכדי לפעול המשכה למטה, מובן שהם לא רק עבור הנשמה ("ש"מה זרעה בחיים אף היא בחיים"), אלא גם עבור היהודים שנמצאים למטה, כי על־ידי זה... פועלים שהיא תבקש ותתפלל בעולם האמת – לכל המצטרך, בגשמיות וברוחניות, ואריכות ימים ושנים טובות...

(התועודיות תשמ"ט חלק ב, עמ' 291:292)

כוחות פנימיים ומקיפים

...מרומז גם בשם הנפטר – "חיה מושקא", שמורה על חיות וריח בשמים: בכדי שתהיה "דירה נאה" צריך להיות בדירה חיות, שתהיה דירה חיה (א"ל לעבעדיקע שטוב) . . . ויתירה מזו – שיורגש שם ריח בשמים – ריח טוב ונאה, הן ברוחניות והן בגשמיות... ועל דרך זה גם ברוחניות העניינים – ש"דירה נאה" תלוי בכך שתהיה הן העבודה ד"חיה" – חיות פנימי וכוחות פנימיים, והן העבודה ד"מושקא" – כוחות המקיפים, עד יחידה שבנפש, העניין דתענוג (נאה).

(התועודיות תשנ"ב ח"ב עמ' 264)

נותנת מזכויותיה ומעשיה

מכיוון שהניחום (והברכות הקשורים בזה) הוא על בתו של נשיא דורנו – ובפרט על־פי מאמר רז"ל "איש מזריע תחילה יולדת נקבה" זאת־אומרת שאצל בת ישנו כוח האב יותר מאשר אצל בן – שנשיא דורנו הוא ממלא מקום דהנשיאים שלפניו עד לאדמו"ר הזקן ועד להבעל שם טוב.

הרי מובן שבברכותיו של הקב"ה הנמשכים על־ידי הברכות הקשורים בניחום אבליים זה, נתווסף גם פעולת הזכויות והכוחות של הנפטר (שהיא בתו של נשיא הדור, נוסף על הזכויות שעל־ידי המעשים טובים שלה בעצמה).

ובפרט ש"טוב עין הוא יבורך" – הרי בודאי שנותנת מהזכויות שלה ("נתן מלחמו") לכל אחד ואחת.

(התועודיות תשמ"ח כרך ב, עמ' 381:383)

(5) נוסח "אלקי נצור" בתפלת העמידה (ברכות ז, א).

(6) פ"י (תו"מ תשכ"א ח"ל ע' 46 ואילך).

'לא תעשה' חסידי

הלא תעשה של חסידות

הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק צמח צדק נהג ללמוד ולדייק באותיות של אדמו"ר הזקן. אדמו"ר הזקן אמר, שצדיקים דומים לבוראם. דייק מזה הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק צמח צדק, שכשם שבמתן תורה, בעשרת הדברות, היו שני עניינים של מצות עשה ומצות לא תעשה – כך גם בעניין התגלות הבעל שם טוב, שהיתה בשני העניינים של מצות עשה ומצות לא תעשה:
הלא תעשה הוא שהבעל שם טוב לקח מיהודים את הדמעות... [ומצות עשה?] – כפי שידוע מענייני הבעל שם טוב, שהשתדל בעניין השמחה, לגרום ליהודי לשמוח מכך שהוא יהודי.

(כתר שם טוב, הוספות, עמ' שצא)

בחור וזקן

ביום נדמה להם כבחור ובסיני נדמה להם כזקן. כי וודאי הוא כמו שנדמה אין הוא כך בעצמותו, אפילו חלק מרבו. אך כמשל בן הקטן, אביו נהנה מרמיזותיו וקריצותיו. כך הם לא יכלו עדיין לדבר ולא השיגו, וסברו שזוהו גבורתו שיכול לקרוע את הים. ובאמת אצלו יתברך לא כלום הוא, שיכול לברוא ולהחריב עד אין סוף. אף על פי כן היה לו יתברך תענוג כמו מתינוק בחור שאינו מבין שכל גדול של אביו, ויש תענוג לאב ממעשה נערות של הקטן.

ולכך נדמה להם כבחור, שסברו שהוא יתברך בחור כביכול, שיש לו תענוג ממעשה נערות. ואחר כך התחילו לדבר, רק בלא דעת, כמו התינוק מה שאומרים לו אומר. כך משה רבינו ע"ה אמר השיירה והם עונים אחריו. ואחר כך בשעת מתן תורה היה להם שכל כזקן להשיג את השם יתברך, והיה לו תענוג כמו מזקן, ולכך נדמה להם כזקן.

(אור תורה להרב המגיד, עמ' תג)

גילוי ללא הסתר כלל

וגם כבר היה לעולמים מעין זה בשעת מתן תורה כדכתיב אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים אין עוד מלבדו - הראת ממש בראיה חושיית, כדכתיב וכל העם רואים את הקולות רואים את הנשמע ופירשו רז"ל מסתכלים למזרח ושומעים את הדבור יוצא אנכי כו'. וכן לארבע רוחות ולמעלה ולמטה וכדפירש בתיקונים דלית אתר דלא מליל מיניה עמהון כו', והיינו מפני גילוי רצונו יתברך בעשרת הדברות שהן כללות התורה שהיא פנימית רצונו יתברך וחכמתו ואין שם הסתר פנים כלל...

(תניא פרק לו)

וירא העם - ויעמדו מרחוק

יובן ממה שמצינו בשעת מתן תורה דכתיב וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק - דוקא, והרי מצד האהבה והדביקות היה ראוי להיות להיפך להתקרב בקירוב אחר קירוב כו', אלא מצד היראה הגדולה שנפלה עליהם נסוגו ממילא לאחור למרחוק הרבה ולא יכלו לגשת ולעמוד מקרוב שהיו מתבטלים ממצייאותם, וכמו שכתוב וירא העם וינועו שהיו מתבטלים לגמרי, ועל כן נרתעו ונסוגו ויעמדו מרחוק כו'.

(שערי תשובה לאדמו"ר האמצעי עמ' לד)

ש"מלך שמו נקרא עליהם¹².

ג. ויש לומר בדרך אפשר בביאור הדיוק ברשימה הנ"ל - שלא נזכר סיום הפסוק "אלקי כסף ואלקי זהב", אלא רק "לא תעשון אתי":
"אלקי כסף ואלקי זהב" - מורה על מציאות בעלת ציור מפורט, בקו של חסדים, קו הימין, שזוהו עניין "כסף", מלשון "נכסוף נכספתה"¹³, או בקו של גבורות, קו השמאל, שזוהו עניין "זהב",

שוללים את עניין "אשר חרפו אויביך הוי"⁷, הוי' דייקא, שפירושו שהוא מהוה כל ההוויות⁸, ובמילא אין שום מציאות בלעדו - יכולה להיות עדיין מציאות של "חרפו עקבות משיחך"⁷, ושתייה קרירות בלימוד התורה וקיום המצוות. וטעם הדבר - לפי שחסרה הדביקות ב"הוי' אלקיך אש אוכלה הוא"⁹, והחיסרון בדביקות גופא פועל שנעשית מציאות של זולת].

סדר העבודה הוא באופן שהתחלת כל העניינים מיד לאחר מתן תורה - שלכאורה ענינו הוא הבנה והשגה - הרי זה הציווי "לא תעשון אתי", דהיינו ש"אין עוד מלבדו"

שהוא כמראה אש (כידוע בקבלה ומבואר בארוכה בחסידות שכסף וזהב הם קו הימין וקו השמאל¹⁴). ובכן: לא רק מציאות כזו ("אלקי כסף ואלקי זהב") צריכים לשלול, אלא יתירה מזה - "לא תעשון אתי", שלא תהיה שום מציאות שאפשר לומר עליה שהיא "אתי", היינו, שאין זה עצמותו ית' אלא טפל אליו יתברך, "את הטפל"¹⁵, היינו, שלא תהיה אפילו מציאות שבדרך טפל.

והעניין בזה - שכאשר ישנה מציאות בדרך טפל, הנה לאחרי השתלשלות המדרגות יכול לבוא מזה גם עניין של עבודה זרה כפשוטה, כפי שמבאר הרמב"ם בספרו יד החזקה¹⁶ שבתחילה היה העניין של עבודה זרה באופן שהיו מודים שיש אלקה, "קרו ליה אלקא דאלקייא"¹⁷, אלא שהיו סבורים שישנה עוד מציאות - מציאות טפלה - של כוכבים ומזלות, שעליהם נמשכת

ב. ונקודת העניין בזה:

העדר קודם ליש, וריקבון קודם לצמיחה - כמו שכתוב¹⁰ "הבאים ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל", היינו, שכדי שיוכל להיות עניין הצמיחה, צריך להיות תחילה העדר המציאות שלו - "לא תעשון אתי".

ועל דרך מה שכתוב⁵ "ונפשי כעפר לכל תהיה", ורק לאחרי זה יכול להיות "פתח לבי בתורתך".

וזוהו גם מה שכתוב בתניא¹¹ ש"ראשית העבודה ועיקרה ושרשה" הוא עניין קבלת עול. וכתוצאה מזה הוא גם הדין בנגלה - שהתחלת היום של יהודי היא באמירת "מודה אני לפניך", היינו, שאינו מתחשב בהבנתו והשגתו, "יאָ פֿאַרשטאַנען, ניט פֿאַרשטאַנען", אלא הוא מודה ש"החזרת בי נשמת", ושהקב"ה הוא "מלך חי וקיים" - "מלך" דייקא, שממנו נעשית המציאות והחיות של כל המדינה, והיינו, שמציאות העם היא עלידי זה

12) ראה לקו"ת במדבר יג, ד. ובכ"מ.
13) ויצא לא, ל.
14) ראה לקו"ש ח"ו ע' 159. וש"נ.
15) ב"ק מא, ב.
16) הל' ע"ז ספ"א.
17) מנחות בסופה.

7) תהלים פט, נב.
8) ראה זח"ג רנז, סע"ב. פרדס ש"א פ"ט. תניא שעהיוה"א רפ"ד.
9) ואתחנן ד, כד.
10) ישעי' כו, ו. וראה תו"א פרשתנו (בשלח) סא, ג. ובכ"מ.
11) רפמ"א

דכא ושפל רוח", למטה מטה ביותר. ולכן, סדר העבודה הוא באופן שהתחלת כל העניינים מיד לאחרית מתן תורה – שלכאורה ענינו הוא הבנה והשגה – הרי זה הצינוי "לא תעשון אתי", דהיינו ש"אין עוד מלבדו", שזהו תוכן ענין "מודה אני לפניך מלך חי וקיים", כנ"ל. ומהביטול של "לא תעשון אתי" נעשה לאחרית כן ענין הצמיחה – שזהו ענין "מזבח אדמה", שהרי "מזבח" יש לו ציור, אורך ורוחב וקומה,

ההשפעה למטה כו'. ולכן נאמר "לא תעשון אתי", שצריכים לידע שאין שום מציאות זולתו יתברך, "אין זולתך אפס בלתך כו"¹⁸ (ככל פרטי העניינים והדיוקים שבזה¹⁹), "אין עוד מלבדו", כי אם אלקות בלבד. ד. וענין זה הוא התחלת הגישה מיד לאחרית מתן תורה, בתור הקדמה לכל העניינים – אף שלכאורה הרי זה תכלית העבודה.

מגבית עבור "קרבן תורה" . לא באופן של פרסום ומציאות, אלא דווקא באופן השאי, בלא הכרזות, ונותנים באופן של "בזבז"

היינו, שהביטול הוא ב"ציור" של מזבח, ונעשית גם המציאות של עליות ושלימות ("עולותיך" ו"שלמיך"), אלא שבזה צריכה להיות העבודה והגיעה ד"זבחת עליו", כנ"ל. וענין זה הוא גם תכלית ענין התורה ומצוותיה – כמו שכתוב²⁵ "ויצונו ה' לעשות את כל החוקים האלה (כל המצוות, כולל גם מצוות תלמוד תורה) ליראה את ה' אלקינו גו'", היינו, שהתכלית של קיום התורה ומצוות היא כדי שיהיה ענין היראה, והיינו, שענין היראה הוא הן התחלת העבודה, "דא תרעא לאעלאה"²⁶, והן סיום ותכלית העבודה. וזהו כללות ענין פרשת יתרו וסיומה, שבה נאמרו ציוויים והוראות הנ"ל שהם לדורי דורות, שהרי ענין מתן תורה הוא בכל יום ויום, כנוסח ברכת התורה: "נותן התורה", לשון הוה²⁷.

והביאור בזה – שזהו על דרך תורת רבינו הזקן²⁰ בענין דרשת חז"ל²¹ על הפסוק²² "בכל קראנו אליו", "אליו ולא למדותיו", שהפשטות והעצם שלמטה, עצם הנשמה, קורא להפשטות והעצם שלמעלה – ששם הוא הענין ד"אין עוד מלבדו", כפי שהוא קודם שנברא וקודם שנאצל העולם, קודם כל העניינים, עד לתכלית כל העילויים.

וזוהו גם ענין "שם שמים שגור בפי כל"²³, ולכן, אפילו הנשים ועמי הארץ לוקחים את הענין בפשטות – שענין "רופא חולים" ו"מברך השנים" וכל פרטי הברכות, הרי זה נמשך מעצמותו ומהותו יתברך ישירות כאן למטה, כיוון שהוא יתברך כל יכול, וכמו שכתוב²⁴ "מרום וקדוש אשכון – ואת

18) נוסח תפלת שחרית לשבת.
19) ראה המשך תער"ב ח"א ע' תקסה. ע' תקסט. ע' תקצג. ח"ב ע' תשפא. ח"ג ע' א'שפז. ועוד.
20) אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ג ע' קמד ואילך (נעתק ב"היום יום" יא תשרי).
21) ספרי – הובא בפרדס של"ב פ"ב.
22) ואתחנן ד,ז.
23) ראה תו"א וירא יד, ב. סה"מ תרפ"ט ריש ע' 20. וש"נ.
24) ישע"י נז, טו.

"ראשי דברים" הם כללי התורה, שמהם מסתעפים הפרטים שנאמרו רק לאנשים. אבל הכללים נאמרו דווקא לנשים, כי אצלן האמונה בה' ויראת ה' היא ביתר גילוי, והלוא האמונה והיראה הן כללות התורה והמצוות.

זו גם הסיבה הפנימית שנשים פטורות ממצוות עשה שהזמן גרמא, כי הן שייכות יותר לכלל, לעצם הדבר, ופחות למצוות שהגבלו לזמן פרטי מסויים. זה גם הביאור הפנימי שעצם וכללות היהדות תלויים באם, בעוד הפרטים, כגון אם הבן הוא כוהן, לוי או ישראל, תלויים באב.

(לקוטי שיחות כרך לא עמ' 97)

והר סיני עשן כולו (יט, יח)

"עשן" – ראשית יבנות עולם, שנה, נפש. עולם – מקום; שנה – זמן; נפש – חיות. ופירש אדמו"ר הזקן:

משמעות ה'עשן' שהיה בשעת מתן תורה היא, שאז ניתנו הכוח והיכולת לברר ולהעלות את המקום והזמן ולהכניס בהם אור וחיות אלוהיים.

(ספר המאמרים תש"א, עמ' 129)

מפני אשר ירד עליו ה' באש (יט, יח)

כל העניינים שהיו במתן תורה – סיבתם היא האש. ללמדך, כל ענייני תורה ומצוות ועבודת ה' בתפילה, צריכים להיות בחמימות וברשפי אש. והכוח לזה ניתן במתן תורה – "אשר ירד עליו ה' באש".

(ספר המאמרים תש"א, עמ' 129)

משה ידבר (יט, יט)

מדוע נאמר "משה ידבר", בלשון עתיד, ולא "משה דיבר" בלשון עבר? אלא: "ידבר" הוא מלשון הנהגה והדרכה [ככתוב (תהילים מז) "ידבר עמים תחתינו"]. "משה ידבר" – הנהגתו והדרכתו של משה היא תמידית, בכל הדורות, וכמאמר "אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא".

(ספר המאמרים קונטרסים כרך א, דף מד)

זכור את יום השבת לקדשו (כ, ה)

זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו (רש"י)

לרבנו הזקן היה חסיד אחד שהיה איש פשוט ביותר. ספק אם ידע את פירושה המילולי במקומות הקשים שבתפילה. ואף על פני כך היה מתפלל את כל שלוש התפילות באריכות. החסידים התפעלו מצורת תפילתו של חסיד זה, ושאלוהו: מדוע מתארכת תפילתך כל כך? במה אתה מתפלל? ענה החסיד: זכורני מה ששמעתי פעם מהרבי (רבנו הזקן), על המאמר "זכור ושמור בדיבור אחד": בכל דיבור ודיבור צריכים לזכור ולשמור את ה'אחד'...

(לקוטי שיחות כרך יד, עמ' 224)

פרשת יתרו

וישמע יתרו (יה,א)

"יתרו" – הוא על-דרך לשון הכתוב, "כיתרון האור מן החושך" (קוהלת ב). הכוונה הפנימית בזה היא, שיש יתרון באור כזה הבא ונובע מן החושך (לעומת אור רגיל, שלא בא מתוך החושך), בכך שהחושך עצמו הוא שנהפך לאור. כך אירע גם ליתרו: בתחילה היה כומר לעבודה זרה ואחר-כך התגייר ונעמד בקרן אורה.

(לקוטי לוייצחק לזוהר חלק ב, תחילת פרשת יתרו עמ' עד)

בחודש השלישי לצאת בני-ישראל מארץ מצרים... באו מדבר סיני (יט,א)

"חודש" – מלשון חידוש וגילוי אור חדש. "בחודש השלישי" – החידוש והגילוי האלוקי השלישי שנתגלה לבני-ישראל מאז יציאתם ממצרים. וזה פירוש הכתוב: הגילוי הראשון היה בשעת יציאת מצרים עצמה, כשנגלה עליהם מלך-מלכי-המלכים הקב"ה וגאלם. הגילוי השני היה בשעת קריעת הים, שאז כל אחד ואחד הראה באצבעו ואמר: "זה אל-י". והגילוי השלישי היה במעמד הר סיני, שהתחיל בבואם של ישראל למדבר סיני.

(ספר המאמרים תש"ב, עמ' 99)

נגד ההר (יט,ב)

מדוע ניתנה התורה על הר דווקא? ההר והמישור שניהם מאדמה, אלא שההר מוגבה. כוונת נתינת התורה היתה, שבני-ישראל יזכרו ויעלו את גשמיות העולם. דבר זה מרומז ב'הר', שהוא עפר, אך עם זה הוא גבוה, דבר המסמל את עליית החומר והזדככותו.

(ספר המאמרים ת"ש עמ' 114)

* * *

התורה ניתנה בהר, להורות שלימוד וידיעת התורה וההילוך בדרכי ה' – צריכים ליצור באדם הגבהת הלב, וכמאמר רז"ל (פסחים סח) "אי לאו האי יומא דקא גרים, כמה יוסף איכא בשוקא", וכתוב (דברי הימים ב יז) "ויגבה ליבו בדרכי ה'". עם זה יש להזהר מאוד שלא לבוא מהגבהה זו לידי גאווה. וזהו "נגד ההר" – יש צורך בזהירות רבה לעמוד נגד הגאווה העלולה לבוא מלימוד התורה ומידיעתה. זהו גם מה שנאמר לאחר מכן "הגבל את ההר" – יש להגביל ולהגדיר את ההגבהה.

(ספר המאמרים תש"ג עמ' 136)

כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני-ישראל (יט,ג)

בית יעקב אלו הנשים... אמור ראשי דברים לנשים ותגיד לבני-ישראל ותדקדק עמהם (מכילתא)

לעיל – עושים זאת לא באופן של פרסום ומציאות, אלא דווקא באופן חשאי, בלא הכרזות, ונותנים באופן של "בזבז", והנתינה היא עבור אלו שרוצים ללמוד תורה באופן האמור – ללא רעש ("אָן אַ שטורעם און אָן אַ ליאַרעם"), ולא כדי לעשות לו שם, אלא לימוד התורה לשמה, ללא שום תכלית. וכן יעשו גם בהתוועדות זו, וכל הרוצים ירשמו את שמם בצירוף שם האם על פתקא בפני עצמה, ויצרפו מיד את הסכום, או שירשמו על פתקא שנייה את סכום נדבת לבם הטהור, ועד – מעצם הלב. ועניין זה ימשיך ברכת הצלחה בלימוד התורה, הן בלימוד התורה של עצמו, והן בלימוד התורה שילמדו אחרים על-ידי הממון שלו, – כמבואר בתניא²⁹ ש"הואיל ובמעוות אלו היה יכול לקנות חיי נפשו... הרי נותן חיי נפשו לה" – וכיוון ש"תלמוד מביא לידי מעשה"³⁰, אזי נכלל בהצלחה בלימוד התורה גם הצלחה בקיום המצוות. וכאמור לעיל – שכללות העבודה היתה

(מהתוועדות מוצאי שבת קודש פרשת בשלח ה'תשכ"א. תורת מנחם כרך ל, ע' 93-88)

31 ראה שפ"ח לפרש"י עה"פ.
32 ראה תניא פמ"ב. ובכ"מ.
33 נסמן בלקו"ש ח"ד ע' 1087.

ע' 333 ואילך. וש"נ.
29 פל"ז (מה,ב).
30 ראה קידושין מ, ב. וש"נ.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 276 ש"ח (ב־4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 138 ש"ח (ב־2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000.

כמוֹכן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

השלב האחרון

נשים צדקניות שבזכותן תבוא הגאולה

[...] על-פי הנ"ל יובן מדוע החידוש (דכ"ב שבט) מתבטא דווקא בנוגע (הסתלקותה של) בתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

כשם שבגאולת מצרים, אמרו חז"ל ש"בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים", כמו כן הוא גם בנוגע להגאולה העתידה לבוא (שעליה כתוב "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"), שתהיה בשכר ובזכות נשים צדקניות שבאותו הדור, כמאמר רבותינו ז"ל "אין הדורות נגאלים אלא בשכר נשים צדקניות שיש בדור". ובפרט על-פי המבואר בכתבי האר"י ז"ל שדור האחרון בגלות הוא גלגול של דור יוצאי מצרים.

זהו אחד מהטעמים להשתדלותו המיוחדת של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בחינוך והדרכה דנשי ובנות ישראל, בכל ענייני היהדות, תורה ומצוותיה, כולל - בלימוד תורת החסידות והפצת המעיינות חוצה - כי להיות דור האחרון לגלות והדור הראשון לגאולה, נוגע אז ביותר עבודתן של נשי ובנות ישראל, שבזכותן תבוא הגאולה.

אם הדברים אמורים בנוגע לכל נשי ובנות ישראל, על אחת כמה וכמה בנוגע לבתו של נשיא דורנו עצמו, שנתחנכה על-ידי נשיא דורנו וכו'. ואף לאחרי הסתלקותה השפעתה ממשכה, ובפרט שכמה וכמה מבנות ישראל, נקראות על שמה, ועל-ידי הנהגתן משמשות דוגמא חיה, כנשמות חיים בגופים חיים, שהן התחנכו לפי רוחה ועל-פי הוראותיה, ובדוגמתה (כבתו של נשיא דורנו).

על-פי זה יש לומר הטעם לכך שאחרי כ"ב שבט (יום הסתלקותה של בתו) נפעל השלב האחרון בהכנת העולם (כדירה לו יתברך בתחתונים) לגאולה, כי שלימות ענייני זה נעשה על-ידי ובשכר נשי ובנות ישראל.

(משיחות ש"פ יתרו, כ' וכו' שבט תשנ"ב, התוועדות תשנ"ב כרך ב, עמ' 250)

גואל ראשון הוא גואל אחרון

על-פי המדובר כמה פעמים ראשייתיות בדרך אפשר של "מיד" - משה, ישראל (הבעל-שם טוב), דוד מלכא משיחא, זאת אומרת: הדור הראשון של מתן-תורה (דור משה) מתקשר עם הדור האחרון (של הגאולה על-ידי דוד מלכא משיחא), על-ידי גילוי החסידות של הבעש"ט ורבותינו נשיאינו ממלאי-מקומו, והרי לכשיפוצו מעינותיך חוצה "אתי מר", דא מלכא משיחא.

ויש לומר שבהתאם לתוכן דתיבת "מיד", בהכרח לבאר ששלוש האותיות קשורות לא עם ג' זמנים שונים (משה בדורו, ישראל הבעש"ט בדורו, ודוד מלכא משיחא בדורו), אלא הם באים כולם יחד בסמיכות ממש ("מיד") בכל דור ודור ובכל זמן וזמן. כמרומו גם בזה ש"מיד" הוא גם ראשייתיות "משה, יהושע, דורם", ששלושתם היו בדור אחד.

וכן יש לומר בנוגע לדורנו זה - שבאותו דור ישנו הגילוי של כל השלושה - מ' (ראשייתיות משיח), י' (ראשייתיות דב' שמוותיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר) וד' (דורם); יחד עם משה שבדורנו (כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו), בחינת עשר (עשירי בשבט), כולל גם הגילוי דתורת החסידות (מעיינות הבעש"ט) על-ידו, ישנו גם הגילוי דבחינת אחד-עשר, "גואל ראשון הוא גואל אחרון", דוד מלכא משיחא.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת יתרו ה'תשנ"ב, ספר-השיחות ה'תשנ"ב, עמ' 341)

האדמו"ר מגור שליט"א - סעיפים ג' - ח', כב, וכו' [והנסמן שם] - נדפסה ב'פרדס חב"ד' גליון 18. מעניין לציין לספר 'נדחי ישראל' (מהחפץ חיים) פי"ח ד"ה ועוד: "שחייבין כל עיר ועיר שיש שם קיבוץ מישראל לשכור להם רב שיוורה להם מצוות התורה ומשפטיה איך להתנהג, ולא יהיו כעיוורים המגששים באפילה... וזהו תוכחת מגולה לעיירות הנמצאות בארצות רחוקות שאין להם רב ומורה צדק בעירם, ועון גדול הוא... הלוא צריכים למורה צדק שיוורה להם דיני שבת ויום טוב והלכות פסח החמורה ודיני טבילת מקוה... ושאר דיני תורתנו הקדושה אשר יעשה אותם האדם וחי בהם... וסוף דבר שעל-ידי זה הולכת העיר מדחי לדחי, שאין להם מורה ומנהיג בדרכי השם, ובאים על ידי זה לידי חילול שבת ויום-טוב ואכילת חשש חמץ, חס ושלום, ושאר מאכלות אסורות, ומי יודע עוד כמה איסורים מחייבי-כריתות ר"ל... ואשרי לאנשים המשתדלים בזה בזמננו בכל הקילות ישראל וזכות הרבים יהיה תלוי בהם".

מה צריך ומה מוכרח

כמה פעמים מבואר והובא במכתבי כ"ק אדמו"ר (מיוסד על מה שנתבאר בלקוטי תורה דברים פג, ג) שנדרש לימוד תורה כהקדמה לתפילה, ולעיתים נתבאר שהתפילה היא הקדמה ללימוד התורה.

והנה בראשי-דברים מיחידות [לתלמידי התמימים שבאו מרוסיה אצל] כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ שבט תש"י ('ימי בראשית' עמ' 57), נאמר:

"לערנען דארף מען, דאווענען מוז מען... [ללמוד צריך, להתפלל מוכרחים].

והעירו שב"מלין דרבנן מאדמו"ר זצוקלה"ה זי"ע" ה'בית אהרן' (מקרלין) איתא להיפך:

"לערנען מוז מען, דאווענען דארף מען" [ללמוד מוכרחים, להתפלל צריך].

אך על פי האמור, אין סתירה, שאולי הלימוד המוכרח הוא קודם התפילה, והלימוד שצריך הוא אחריה, וק"ל.

ה' תרדמה, הגהה מהר"ם מ"י. וראה גם ספר מדרש אליהו (לר"א כהן בעל שבט מוסר דרוש י' פי"א) ששלל "המנהג המר והנממה הזה כי רעה גדולה היא... ובסוף העוונות גורמים שאחר שנכנסים לחופה נכנס ביניהם שנאה גדולה, והשטן תמיד מתגרה בזה, ומחזיקים במחלוקת...".

הרפואה בדורותינו

לא פעם הזכיר הרבי כי מכיוון שבדורותינו נתחדשו מחלות נוספות - בהכרח להשתמש ב"תרופה חדשה" שהיא פנימיות התורה - ראה 'בצל החכמה' עמ' 213 ועוד.

ויש להביא גם את דברי מהר"י צמח [על גדלותו - ראה 'המלך במסיבו' כרך א' עמ' רל"ט. ושו"נ] בהקדמתו לספרו רנו ליעקב (השווה שם הגדולים להחיד"א מערכת ספרים בערכו) נעתק בספר 'מן הגנוזים' הוצאת אהבת שלום (מודיעין אה"ק) - בהתייחסו לגילוי תורת הנסתר:

"גילוי חכמה זאת עתה בדורות גרועות", והטעם "כדי שיהיה לנו מגן עמה לאחוז בלב שלם באבינו שבשמים, כי באותם הדורות הרוב היו אנשי מעשה וחסידים, והמעשים טובים היו ניצולין [=מצילים] אותם מכל המקטרגין, ועתה שאנו רחוקים משורש העליון כמו שמרים בתוך החבית, מי יגן עלינו אם לא קריאתנו בחכמה הנפלאה והעמוקה הזאת. ובפרט על דרך שכתב הרב זלה"ה שהנסתרות נעשו נגלות, כי בדור הזה מושל המלשינות ולשון הרע ושנאה שבלב, ונתפשט הקליפה באופן שמתבייש האדם לנהוג דברי חסידות, והשם יתברך יגן עלינו וימחול עוונותינו אמן".

עשה לך רב!

בשיחותיו הקדושות, בשנים תשל"ו - תשל"ז (בעיקר), עורר הרבי אודות הצורך בחינוך אברכים ללימוד הלכה למעשה, על מנת שישמשו בתור רבנים ומורי הוראה - ראה גם לקוטי שיחות כרך טז עמ' 142 ואילך, ובארוכה בשיחת כ"ד אייר תשל"ז בביקורו של הרה"צ רבי יעקב אלטר - כיום

משל ונמשל

מה קדם בסדר הקריאה ל'מבצעים' והטעמים לכך • בין 'משל שלם' למשל שחציו דומה לאדם וחציו לבהמה... ומדוע סתם רבי את המשנה כרבי מאיר דווקא? • זהירות מקירוב לפני החתונה, ודברים נוקבים על קהילות ללא רב מורה-הוראה • על הכרח לימוד החסידות בדורנו, ומהי הדרך הממוצעת בקירוב יהודים • רשימה נוספת בסדרת 'סודתו בהררי קודש'

הסבר ל'מבצעים'

כאשר נדרש הרבי לשאלה מדוע פתח (בשנת תשכ"ז) ב"מבצע תפילין" – השיב בין השאר: א. יש להתחיל במצווה שנקל יותר לפעול את קיומה, והרי נקל יותר לפעול קיום מצוות תפילין מאשר מצוות אחרות (תורת מנחם כרך נא עמ' 222 הערה 242).
ב. מצוות תפילין הוא ענין כללי ו"הוקשה כל התורה כולה לתפילין" (קידושין לה, א. וש"נ). – ראה שם עמ' 224. ובכמה מקומות.
לפי זה יש לבאר את העובדה שמבצע לולב קדם ל"מבצע תפילין" – כפי שנאמר בתולדות בית רבינו, בראש ספר 'היום יום':

תשי"ד – מעורר לזכות בני ובנות ישראל בברכת הד' מינים בחג הסוכות.

וזהו על פי המובא בראשונים בשם המדרש "שכל המקיים מצות אתרוג עם שלשת המינין כאילו מקיים כל תרי"ג מצוות שבתורה" (אבודרהם תפלת שחרית לסוכות), ו"כל המקיים מצות אתרוג ואגודתו כאילו קיים כל המצוות" ('דרשות ופירושי רבינו יונה על התורה' פרשת האזינו ד"ה אז"ל), וראה גם 'מחזור ויטרי' הלכות סוכות אות ע.
מעתה מובן שהרי (א) זו מצווה שקל לקיימה. (ב) זה עניין כללי.

בשלב מאוחר יותר עורר הרבי על-דבר זיכוי

הרבים בקיום מצות אכילה בסוכה (ראה גם ספר 'ימי תמימים' כרך ז' עמ' 46, 133, 209, 211-213) ותוכן הדברים:

"לזכות אחינו בני ישראל לישב בסוכה, להזמין השכנים וכו' לסוכה ולכבדם במזונות וכו' ושיהיה בסבר פנים יפות, וכל דכפין יוכל להיכנס וליהנות מהישיבה בסוכה" – שם עמ' 133.

ואולי זהו על פי המובא: "כל תהי מצות סוכה בעיניך קלה, כי כנגד כל מצוות דת חובותיה שקולה" (מחזור ויטרי פיוטים של שמונה עשרה שחרית ליום שני), ועוד שם (בהמשך בפיוט "כי אקח מועד"): "אשרי אנוש יעשה זאת, יחשב לו כשומר כל התורה הזאת" – שגם זו מצווה ועניין כללי.

עומק המשלים

על משלי התורה – כבר נתבאר בארוכה בלקוטי שיחות כרך טז עמ' 529 (ראה גם תורת מנחם כרכים לג עמ' 226. לד עמ' 298) ובכמה מקומות – ולעניין זה כדאי להביא מה שכתב רבנו יוסף גיקטליא בהקדמתו ל'ספר המשלים':
"אמר המחבר, המשלים הם בשני דרכים: יש משל שהוא מסכים עם הנמשל מראש ועד סוף כצורת החותם היוצאת בשעוה, וזהו המשל האמיתי השלם, ויש משל שהוא מסכים עם הנמשל

במקצת עניניו, וזה דומה למי שצייר צורה חציה צורת אדם וחציה צורת בהמה או חיה או עוף, מה שדומה לצורת אדם הוא צורת אדם ושאר הצורות אינם מסכימים כי אם ליופי [נ"א: מה שדומה לצורת אדם נידון כצורת אדם, ומה שדומה כשאר צורות נידון כשאר צורות], כן בהיות המשל דומה לנמשל באותו דבר שהמשליוהו בו או במקצתו נידון, ואף על פי כן אינו משל שלם ודמיון שלם והקש שלם עד שיהיה שוה לו מתחילה ועד סוף, ועם כל זה מה שדומה במקצת נידון במקצת, והוא נידון באותם הענינים שהוא דומה להנמשל.

וידיעת דבר זה מסור לחכמי האמת, שהרי בימי רבי הוסיפה [נ"א: התחילה] התורה להסתר והיו החכמים הגדולים עמודי עולם דואגים על בטול חכמת המשלים ועל משיגיהם, שעל ידיהם היו החכמים נכנסים לחדרי התורה להבין מצפוניה, ובטלו אלו החכמות משמת ר' מאיר כדתנן בסוטה פרק עגלה ערופה (סוטה מט.) משמת ר' מאיר בטלו מושלי משלים, ובסנהדרין פרק אחד דיני ממונות (סנהדרין לח:): א"ר יוחנן כי הוה דרש ר' מאיר בפרקא הוה דרש תלתא דאגדתא ותלתא דשמעתתא ותלתא מתלי, וא"ר יוחנן שלש מאות משלים של שועלים היו לו לר' מאיר ואנו לא בא לדינו אלא אחד (גירסת הר"ח שם).

וכמה דברים עמוקים מתבארים מן המשלים כדאמרינן בכמה דוכתי "אמשול לך משל למה הדבר דומה". ועל ידי המשלים אנו יורדין לעמקי התורה כדגרסינן בעירובין פרק עושין פסין (עירובין כא:): א"ר הונא א"ר המנונא מאי דכתיב (מלכים א ד) וידבר שלשת אלפים משל, מלמד שעל כל דבר ודבר של תורה היה אומר שלשת אלפים משל, דרש רבא מאי דכתיב (קהלת יב ט) ויותר שהיה קהלת חכם עוד למד דעת את העם און וחקר תקן משלים הרבה, דאגמרא בטעמא ואסברא בדדמי לזה.

עתה ראה כמה הוא כח המשלים להבין הדברים המושכלים וההלכות, ואם כן התבונן כמה סתרים ננעלו וכמה הלכות נעלמו משמת ר' מאיר ובטלו מושלי משלים.

וכשראה רבי היאך מעיינות החכמה הולכין ומסתמין וחלונות האורה [נ"א: התורה] הולכין ומתפקפקין, למעוט השמוש וההשגה,

ורוב השמדות שהיו גוזרין על ישראל שלא לעסוק בתורה, וכמו שביארנו בחבור התנאים והאמוראים, אז סתם רבי המשנה וסדרה על סדר הנכון והעמוק. ולפי שראה רבי עומק חכמתו וגדולתו של ר' מאיר והיאך היתה משנתו של ר' מאיר סדורה על פיו ועל דעת ר' עקיבא, כוללת כמה עמוקות וכמה תלי תלים של הלכות, עמד רבי ואחז המשנה של ר' מאיר בידו וקבע סתם משנה של ר' מאיר, וזהו שאמרו (סנהדרין פו.) סתם משנה ר' מאיר.

ולפי שכונתנו בחיבור זה להודיע השכליות הנסתרות ולגלותם לעין ההמון, ולפיכך לא נחוש בהרבה מקומות אם לא יהיו שוה הנמשל להמשל בשאר הדברים שלא המשלנוהו בו, מאחר שהוא שוה לו באותם הדברים שהמשלנוהו, שאין כוונתנו לעצם המשלים אלא להשגת המושכלות הנעלמות, משל לרמון, אוכל את הפרי וזורק את הקליפה".

בין שידוכין לנישואין

במכתב משנת תשכ"א (יגדיל תורה ירושלים ת"ו חוברת יא עמ' 14) כתב הרבי:

מדרך היהדות להמנע מלהפגש אחד עם השני לפני החתונה.

ויש לציין מקורו ברד"ק בראשית כד, סו: לימדה תורה דרך ארץ, שראוי לאשה... ושלא תתראה איליו עד שתנשא לו.

ועוד כותב הרבי בעניין (שולחן מנחם כרך וא"ו עמ' קמד):

נפגשים כמה פעמים וכו' – באופן שאינו מתאים כלל לשולחן-ערוך, ומזה כל הצרות שלו...

ובאגרות קודש (כרך כד עמ' קיז):

לפעמים הכי קרובות מצב כזה = דהעדר שלום בית] בא כתוצאה מקירוב בלתי רצוי – בזמן שאין הקירוב מותר על פי תורתנו הקדושה.

לכאורה מקורו בהגהות מרדכי ריש כתובות: וששאלת על זכר-ונקבה שנתארסו אם יכולין לדור יחד בבית אחד, יש לחוש שמא יתייחדו וכלה בלא ברכה אסורה לבעלה כו', וגם יש לחוש פן יבואו לידי שנאה מחמת שרואין זה את זה תדיר, כדאיתא בבראשית רבה (פרשה יז אות יא) על הפסוק ויפל